

MUSEUM AND INSTITUTE OF ZOOLOGY
POLISH ACADEMY OF SCIENCES

64, Wilcza Street
00-679 Warszawa
Poland

Tel.: (+48) 22 62 87 304
Tel./Fax: (+48) 22 62 96 302
E-mail: office@miiz.waw.pl
<http://www.miiz.waw.pl>

Warszawa, 13-05-2022

Recenzja habilitacyjna
osiągnięcia naukowego oraz dorobku naukowego, dydaktycznego, organizacyjnego
i popularyzatorskiego dr. Tomasza Podgórskiego w związku z jego wnioskiem
o nadanie stopnia doktora habilitowanego

W odpowiedzi na decyzję Rady Doskonałości Naukowej oraz Rady Dyscypliny Nauki Biologiczne Uniwersytetu Wrocławskiego o powołaniu mnie w skład Komisji habilitacyjnej jako recenzenta, poniżej przedstawiam swoją opinię na temat osiągnięcia naukowego oraz dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego dr. Tomasza Podgórskiego — pracownika naukowego Instytutu Biologii Ssaków PAN w Białowieży. Recenzja składa się z następujących punktów: przedstawienia sylwetki naukowej habilitanta, oceny osiągnięcia naukowego, oceny pozostałego dorobku naukowego, oceny działalności dydaktycznej, organizatorskiej i popularyzatorskiej oraz wniosków końcowych.

1. Sylwetka naukowa Habilitanta

Dr Tomasz Podgórski tytuł magistra biologii uzyskał na Wydziale Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Wrocławskiego w 2006 r. na podstawie pracy pt. "Wybiorczość i charakterystyka miejsc odpoczynku i polowania u rysia eurazjatyckiego (*Lynx lynx*) w Puszczy Białowieskiej". Miała ona dwóch oficjalnych opiekunów: dr Jolanę Bartmańska z Uniwersytetu Wrocławskiego oraz dr. Krzysztofa Schmidta z Zakładu Badania Ssaków Polskiej Akademii Nauk w Białowieży. Siedem lat później, w 2013 r., Habilitant uzyskał stopień doktora nauk biologicznych w zakresie biologii. Praca doktorska pt. „Effect of relatedness on spatial and social structure of the wild boar *Sus scrofa* population in Białowieża Primeval Forest” [„Wpływ spokrewnienia na strukturę przestrzenną i socjalną populacji dzika *Sus scrofa* w Puszczy Białowieskiej”] została obroniona na Wydziale Biologii Uniwersytetu Warszawskiego. Jej promotorem była Prof. dr hab. Bogumiła Jędrzejewska z Instytutu Biologii Ssaków PAN w Białowieży.

Od początku kariery zawodowej Habilitanta związana była z Instytutem Biologii Ssaków PAN (IBS PAN) w Białowieży, który do 2010 r. funkcjonował jako Zakład Badania Ssaków PAN. Początkowo, w latach 2006–2009, Habilitant był zatrudniony jako biolog, następnie — w latach 2009–2015 — jako asystent, zaś od 2015 r. do chwili obecnej — jako adjunkt (od stycznia 2019 r. na urlopie bezpłatnym). W międzyczasie, od 2018 r. do teraz, jest na stażu podoktorskim w Department of Game Management and Wildlife Biology, Faculty of Forestry and Wood Sciences, Czech University of Life Sciences w Pradze.

Jego zainteresowania badawcze obejmują różnorodne aspekty związane z ekologią behawioralną, ekologią ruchu, ekologią populacji i gospodarowaniem populacjami dzikich zwierząt oraz wpływem gospodarki łowieckiej na zachowania przestrzenne i socjalne ssaków kopytnych. Niezwykle istotnym nurtem badań Habilitanta jest również ekologia i kontrola afrykańskiego pomoru świń (ASF) w populacjach dzików oraz genetyka populacyjna dzika.

2. Omówienie i opinia na temat osiągnięcia i dorobku naukowego

2.1. Charakterystyka osiągnięcia naukowego będącego przedmiotem postępowania habilitacyjnego

Osiągnięcie naukowe pt. „Rola zachowań i ekologii dzików w epidemiologii afrykańskiego pomoru świń (ASF)” składa się z cyklu sześciu, powiązanych ze sobą tematycznie artykułów z lat 2018–2021 opublikowanych w czasopismach z listy Journal Citation Reports (JCR) o współczynniku oddziaływania (Impact Factor, IF) wahającym się od 1,88 (Journal of Wildlife Management) do 5,00 (Transboundary and Emerging Diseases). Suma punktów MNiSW: prace z 2018 r. (zgodnie z listą z 2016 r.) = 65 pkt.; prace z lat 2020–2021 (zgodnie z listą z 2019 r.) = 440 pkt.; łącznie 92 cytacje. W czterech artykułach dr T. Podgórski jest pierwszym i korespondencyjnym autorem, w pozostałych dwóch — współautorem. W większości tych prac Habilitant odpowiadał za finansowanie badań, zaplanowanie ich koncepcji i postawienie hipotez, zebranie i opracowanie danych, współtworzenie modeli, przeprowadzenie analiz statystycznych, interpretację wyników i przygotowanie (względnie współudział w pisaniu i edycji) tekstu pracy oraz rycin.

Poniżej wykaz publikacji stanowiących cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych, zgodnie z art. 219 ust. 1. pkt. 2b Ustawy, wraz z wartościami IF czasopism, liczbą punktów z listy MNiSW oraz liczbą ich cytacji:

- 1) Podgórski T., Apollonio M., Keuling O. 2018. Contact rates in wild boar populations: Implications for disease transmission. *Journal of Wildlife Management*, 82: 1210–1218. IF za rok 2018 (IF₂₀₁₈): 1,88; punkty MNiSW₂₀₁₆: 30 pkt. (obecnie 70 pkt.); liczba cytacji: 27;
- 2) Podgórski T., Śmietanka K. 2018. Do wild boar movements drive the spread of African swine fever? *Transboundary and Emerging Diseases*, 65: 1588–1596. IF₂₀₁₈: 3,554; MNiSW₂₀₁₆: 35 pkt. (obecnie 100 pkt.); liczba cytacji: 35;
- 3) Podgórski T., Borowik T., Łyjak M., Woźniakowski G. 2020. Spatial epidemiology of African swine fever: host, landscape and anthropogenic drivers of disease occurrence in wild boar. *Preventive Veterinary Medicine*, 177: 104691. IF₂₀₂₀: 2,67; MNiSW₂₀₁₉: 140 pkt.; liczba cytacji: 10;
- 4) Pepin K. M., Golnar A. J., Abdo Z., Podgórski T. 2020. Ecological drivers of African swine fever virus persistence in wild boar populations: insight for control. *Ecology and Evolution*, 10: 2846–2859. IF₂₀₂₀: 2,91; MNiSW₂₀₁₉: 100 pkt.; liczba cytacji: 19;
- 5) Pepin K. M., Golnar A., Podgórski T. 2021. Social structure defines spatial transmission of African swine fever in wild boar. *Journal of the Royal Society Interface*, 18: 20200761. IF₂₀₂₀: 4,12; MNiSW₂₀₁₉: 100 pkt.; liczba cytacji: 1;
- 6) Podgórski T., Pepin K. M., Radko A., Podbielska A., Łyjak M., Woźniakowski G., Borowik T. 2022. How do genetic relatedness and spatial proximity shape African swine fever infections in wild boar? *Transboundary and Emerging Diseases*, Early View: <https://doi.org/10.1111/tbed.14418>. IF₂₀₂₀: 5,00; MNiSW₂₀₁₉: 100 pkt.; liczba cytacji: 0.

Przedstawione w osiągnięciu habilitacyjnym publikacje poświęcone są dzikowi euroazjatyckiemu (*Sus scrofa*), przedstawicielowi zwierzyny łownej, licznie występującemu na terenie Europy. Ich głównym tematem była analiza oddziaływań pomiędzy dzikami a środowiskiem oraz modelowanie wpływu zachowań tych zwierząt na transmisję wirusa afrykańskiego pomoru świń (African swine fever, ASF) — groźnej, posocznicyj choroby wirusowej *świń* domowych, świniodzików oraz dzików.

W pracy nr 1, na podstawie danych telemetrycznych zebranych w trzech populacjach dzików ($n = 77$) z Polski, Niemiec i Włoch, przeanalizowano częstotliwość kontaktów międzyosobniczych w obrębie i między grupami tych zwierząt, biorąc pod uwagę ich strukturę socjalną jak i w aspekcie

przestrzennym. Otrzymane wyniki wskazały na dużą heterogenność kontaktów, jakkolwiek ich częstotliwość była silnie ograniczana zależnościami socjalnymi i wyraźnie malała wraz ze wzrostem odległości. Łączność pomiędzy grupami była zależna od wieku — u osobników młodocianych (w wieku od 6 miesięcy do dwóch lat) była ona wyraźnie większa niż u osobników starszych. Najważniejszym wnioskiem wypływającym z tych badań było stwierdzenie, że współczesne metody gospodarowania populacjami dzika poprzez dokarmianie (co prowadzi do tworzenia się sztucznych zgrupowań) czy intensywne polowania zbiorowe (nienaturalne, wymuszone mieszanie się grup zwierząt) mogą w znaczący sposób zwiększać ryzyko zachorowań. Wskazały również na potencjalną rolę młodocianych dzików w rozprzestrzenianiu się chorób na poziomie populacji.

W pracy nr 2, na podstawie danych telemetrycznych pochodzących od 58 osobników, zbadano zależności między przemieszczaniem się dzików a dynamiką i rozprzestrzenianiem się ASF. W badaniach tych, wbrew wstępnym założeniom, stwierdzono, że mobilność dzików, pomimo znacznej zmienności sezonowej, jest słabą zmienną objaśniającą dynamikę ASF w czasoprzestrzeni. Zaobserwowany brak związku pomiędzy mobilnością dzików i dynamiką ASF w skali regionu może wynikać z generalnie osiadłego trybu życia dzików i kontaktów ograniczonych do zwierząt żyjących w obrębie tej samej grupy lub blisko grup sąsiednich, krótkiego czasu siewstwa wirusa i ostrego przebiegu choroby oraz jej wysokiej śmiertelności. Szerzenie się ASF w populacji dzików ma zatem charakter lokalny, stopniowy i powolny, i nie jest zależne od wędrujących dzików, które, przynajmniej teoretycznie, mogłyby przenosić wirusa „skokowo”, na duże odległości.

W pracy nr 3, nacisk położono na identyfikację czynników wpływających na prawdopodobieństwo wystąpienia ASF wśród dzików podczas pierwszych trzech lat (2014-2016) epidemii ASF w Polsce. We wstępnych założeniach przyjęto, że wraz ze wzrostami zagęszczenia dzików, stopnia zalesienia i aktywności ludzkiej oraz bliskości wcześniejszych zakażeń, prawdopodobieństwo wystąpienia przypadków ASF będzie większe. Analiza danych lokalizacyjno-epidemiologicznych 116 ASF-dodatnich i 714 ASF-ujemnych próbek dzików wykazała słuszność większości powyższych założeń. Jedynie czynniki aktywności człowieka okazały się słabymi predyktorami wykrycia ASF. Większe prawdopodobieństwo wystąpienia ASF zaobserwowano na obszarach zalesionych (podobnie przy wyższych zagęszczeniach zwierząt) w miejscach położonych w pobliżu wcześniejszych przypadków ASF. Jednym z najważniejszych wniosków praktycznych wynikających z tej pracy było stwierdzenie, że działania limitujące ASF, takie jak odstrzał czy usuwanie tusz padłych zwierząt, powinny być zogniskowane w promieniu maksymalnie 20–40 km od wcześniej wykrytych przypadków, a ich intensywność powinna maleć ze wzrostem odległości od obszaru zakażonego.

W pracy nr 4, zbadano wpływ różnych dróg przenoszenia wirusa ASF (bezpośrednio — pomiędzy żywymi zwierzętami, i pośrednio — pomiędzy zakażoną padliną i żywymi zwierzętami) na czas utrzymywania się choroby w populacji. Jedną z hipotez zakładała, że pośrednia transmisja wirusa będzie odgrywać istotną rolę w jego utrzymywaniu się, zwłaszcza w populacjach o niskim zagęszczeniu. Analiza osobniczych modeli symulacyjnych wykazała, że za ponad połowę (53–66%) wszystkich infekcji odpowiada kontakt zdrowych zwierząt z zakażoną padliną, a rola tego mechanizmu nabiera szczególnego znaczenia przy niskich liczebnościach zwierząt. Tym samym usuwanie tusz padłych dzików powinno należeć do priorytetowych zadań służb weterynaryjnych, co umożliwi redukcję ilości wirusa w środowisku naturalnym i pozwoli, szczególnie przy niskim zagęszczeniu zwierząt, na znaczne skrócenie utrzymywania się choroby w populacji.

W pracy nr 5, skupiono się na modelach epidemiologicznych szacujących prawdopodobieństwo transmisji wirusa ASF w zależności od natężenia kontaktów międzyosobniczych i struktury socjalnej gospodarza. Jednym z najciekawszych wyników było stwierdzenie, że ok. 80% transmisji wirusa ma miejsce w obrębie grup socjalnych na dystansie do 0,5 km, a transmisja pomiędzy grupami — najczęściej na dystansie do 0,5 do 1 km; powyżej tej odległości zaobserwowano co najwyżej 1% wszystkich transmisji. Wyniki tej pracy wskazują również, że struktura socjalna może modyfikować

dynamikę czasowo-przestrzenną ASF. Przenosicielami wirusa najczęściej były osobniki młodociane i dorosłe samice, co odzwierciedla typową strukturę demograficzną populacji jak i jej skład.

W pracy nr 6, zbadano znaczenie socjalnej i przestrzennej struktury populacji dzików w transmisji ASF skupiając się na pokrewieństwie genetycznym (jako wskaźniku bliskości socjalnej) i odległości do zakażonych osobników. W badaniach tych zgenotypowano ponad 300 próbek dzików zebranych w płn.-wsch. Polsce w latach 2014–2016 i sprawdzono wpływ odległości geograficznej, pokrewieństwa genetycznego i dróg przenoszenia wirusa ASF (bezpośrednio lub pośrednio) na prawdopodobieństwo zakażenia ASF. Założono, że ryzyko infekcji będzie dodatnio skorelowane z bliskością przestrzenną i pokrewieństwem z osobnikami zarażonymi ASF. Okazało się, że czynnikiem determinującym ryzyko infekcji była odległość od nosicieli, która odgrywała główną rolę w infekcjach przenoszonych drogą pośrednią, a spokrewnienie między osobnikami istotnie wpływało na ryzyko zarażenia w transmisji wirusa drogą bezpośrednią, pomiędzy żywymi zwierzętami.

W podsumowaniu osiągnięcia habilitacyjnego chciałbym podkreślić, że przedstawiony cykl prac realizuje w sposób jasny i ambitny obszar zainteresowań naukowych Habilitanta. Jest to przykład interesujących badań, stanowiących istotny krok w poznaniu roli dzików w epidemiologii afrykańskiego pomoru świń w warunkach naturalnych. Jednocześnie otrzymane wyniki są cenne ze względów aplikacyjnych i są dobrym przykładem łączenia nauki z praktyką.

2.2. Ocena pozostałych osiągnięć naukowych

Poza publikacjami w cyklu habilitacyjnym dr T. Podgórski jest autorem lub współautorem trzech rozdziałów monografii naukowych oraz 23 artykułów naukowych, z których większość ukazała się po uzyskaniu stopnia doktora i większość jest w czasopismach z listy JCR (Tabela 1). W pracach tych Habilitant analizuje m.in. wpływ czynników ekologicznych i antropogenicznych na zmiany parametrów populacyjnych i zmiany zachowań międzysobniczych w czasie i przestrzeni. Interesują go również procesy ewolucyjne i demograficzne, które ukształtowały współczesną strukturę genetyczną dzika w Europie (jedna z praca poświęcona była badaniom zmienności genetycznej koni huculskich). Ważnym punktem Jego badań są również problemy związane z zarządzaniem populacjami ssaków kopytnych i formułowanie potencjalnych „ecology-based” rozwiązań. Sumaryczna liczba cytowań tych publikacji wg listy Web of Science (Core Collection), kwiecień 2022, wynosi 974 (953 bez autocytacji), a liczba punktów MNiSW jest równa 402 pkt. dla prac opublikowanych do roku 2018 włącznie oraz 610 pkt. dla prac późniejszych.

Tabela 1. Liczba i rodzaj publikacji naukowych dr. T. Podgórskiego przed i po doktoracie bez sześciu publikacji, które weszły w skład osiągnięcia habilitacyjnego. W nawiasach podano publikacje w których Habilitant był pierwszym lub ostatnim autorem.

Typ publikacji	Przed doktoratem	Po doktoracie	RAZEM
Artykuły z listy JCR	4 (2)	13 (4)	17(6)
Artykuły spoza listy	1	5	6
Rozdziały w monografiach	-	3 (1)	3(1)

Z okresu po doktoracie (bez cyklu habilitacyjnego) chciałbym wymienić kilka prac (patrz poniżej), które spotkały się z dużym odzewem środowiska naukowego, przy czym wszystkie z nich dotyczyły ekologii i biologii ssaków kopytnych, w tym szczególnie dzika. Każda z tych prac była cytowana co najmniej 5 razy rocznie. „Rekordzistą” jest publikacja nr 2 (Massei *et al.*, 2015), która należy do grupy „highly cited” w obrębie Agricultural Sciences, co oznacza, że znajduje się w 1% najwyżej cytowanych prac opublikowanych w danym roku. Na podstawie jej wyników można było stwierdzić, że w ostatnim trzydziestoleciu obserwuje się systematyczny wzrost liczebności dzików w

całej Europie (m.in. ze względu na łagodne zimy, zalesiania, intensyfikację produkcji roślinnej, uzupełniające dokarmianie czy kompensacyjne reakcje populacji dzików na presję łowiecką). Massei i współautorzy (2015) wskazują na pilną potrzebę zmian w obecnym systemie łowiectwa rekreacyjnego, które stało się mało efektywne w gospodarowaniu populacjami dzików.

W większości tych prac wkład Habilitanta polegał na zaplanowaniu lub współudziale w tworzeniu koncepcji pracy i napisaniu części lub całego tekstu maszynopisu. Są to publikacje wieloautorskie, w jednej z ich (praca nr 1) Habilitant jest pierwszym autorem, w dwóch — drugim (prace nr 3 i 4). Jedna z publikacji (nr 6), z rekomendacjami dla zarządzania populacjami dzikich zwierząt w trakcie epizootcji, ukazała się w „Science”.

1. Podgórski T., Lusseau D., Scandura M., Sonnichsen L., Jędrzejewska B. 2014. Long-lasting, kin-directed female interactions in a spatially structured wild boar social network. PLoS ONE, 9: e99875. IF₂₀₁₄: 3,23 ; MNiSW₂₀₁₆: 40 pkt. (obecnie 100 pkt.); 46 cytacji, 5,11 cytacji/rok;
- 2) Massei G., Kindberg J., Licoppe A., Gačić D., Šprem N., Kamler J., Baubet E., Hohmann U., Monaco A., Ozoliņš J., Cellina S., Podgórski T., Fonseca C., Markov N., Pokorny B., Rosell C., Nahlik A. 2015. Wild boar populations up, number of hunters down? A review of trends and implications for Europe. Pest Management Science, 71: 492–500. IF₂₀₁₅: 2,81; MNiSW₂₀₁₆: 45 pkt. (obecnie 140 pkt.); 360 cytacji, 45 cytacji/rok;
3. Morelle K., Podgórski T., Prevot C., Keuling O., Lehaire F., Lejeune P. 2015. Towards understanding wild boar *Sus scrofa* movement: a synthetic movement ecology approach. Mammal Review, 45: 15–29. IF₂₀₁₅: 4,12; MNiSW₂₀₁₆: 50 pkt. (obecnie 140 pkt.); 61 cytacji, 7,63 cytacji/rok;
4. Keuling O., Podgórski T., Monaco A., Melletti M., Merta D., Albrycht M., Genov P. V., Gethoffer F., Vetter S. G., Jori F., Scalera R., Gongora J. 2017. Eurasian Wild Boar *Sus scrofa* (Linnaeus, 1758). In: Ecology, Conservation and Management of Wild Pigs and Peccaries (Melletti M. & Meijaard E., eds.), pp. 202–233. Cambridge University Press, UK. 27 cytacji, 5,4 cytacji/rok;
5. Apollonio M., Belkin V. V., Borkowski J., Borodin O. I., Borowik T., Cagnacci F., Danilkin A. A., Danilov P. I., Faybich A., Ferretti F., Gaillard J. M., Hayward M., Heshtaut P., Heurich M., Hurynovich A., Kashtalyan A., Kerley G. I. H., Kjellander P., Kowalczyk R., Kozorez A., Matveytchuk S., Milner J. M., Mysterud A., Ozoliņš J., Panchenko D. V., Peters W., Podgórski T., Pokorny B., Rolandsen Ch. M., Ruusila V., Schmidt K., Sipko T. P., Veeroja R., Velihurau P., Yanuta G. 2017. Challenges and science-based implications for modern management and conservation of European ungulate populations. Mammal Research, 62: 209–217. IF₂₀₁₇: 1,29; MNiSW₂₀₁₆: 25 pkt. (obecnie 70 pkt.); 45 cytacji, 7,5 cytacji/rok;
- 6) Vicente J., Apollonio M., Blanco-Aguilar J. Borowik T., Brivio F., Casaer J., Croft S., Ericsson G., Ferroglio E., Gavner-Widen D., Gortazar Ch., Jansen P. A., Keuling O., Kowalczyk R., Petrovic K., Plhal R., Podgórski T., Sange M., Scandura M., Schmidt K., Smith G. C., Soriguer R., Thulke H.-H., Zanet S., Acevedo P. 2019. Science-based wildlife disease response. Science, 364 (6444): 943–944. IF₂₀₁₉: 41,84; MNiSW₂₀₁₉: 200 pkt.; 24 cytacje, 6 cytacji/rok.

W jego działalności warto również podkreślić dużą aktywność konferencyjną (25 doniesień). Habilitant brał czynny udział w ponad 20 konferencjach międzynarodowych i krajowych oraz uczestniczył w szeregu seminariów naukowych. Podczas większości z nich był autorem referującym wyniki badań zarówno w formie prezentacji ustnej jak i w formie posteru; kilkakrotnie były to prezentacje na zaproszenie organizatorów, m.in. wykład pt. “Wild boar ecology and management” podczas The 11th meeting of the Standing Group of Experts on African swine fever in Europe (SGE ASF11), Warszawa, 25.09.2018; i wykład pt. “Spread by the dead: role of live and dead wild boar in

the epidemiology of African swine fever” w trakcie Seminar on African Swine Fever, Environmental Protection College, Velenje, Slovenia, 20.04.2021.

W latach 2008–2021 Habilitant zrecenzował 33 prace, m.in. dla Behaviour, BMC Veterinary Research, European Journal of Wildlife Research, Frontiers in Veterinary Science, HYSTRIX Italian Journal of Mammalogy, Journal of Applied Ecology, Journal of Zoology, Mammal Research [Acta Theriologica], Mammal Review i Scientific Reports. Jak podaje, jest również recenzentem rozdziału książki “Red squirrel: ecology, management and conservation” dla wydawnictwa Wiley-Blackwell, jakkolwiek nie udało mi się odnaleźć takiej pozycji w internecie (prawdopodobnie dopiero się ukaże).

W latach 2010–2011 odbył dwa zagraniczne staże naukowe: i) 3,5-miesięczny na Uniwersytecie w Sassari (Włochy), gdzie zaznajomił się z technikami molekularnymi oraz analizą danych genetycznych w badaniach ekologicznych; oraz ii) 1-miesięczny na Uniwersytecie w Aberdeen (Wielka Brytania), gdzie zdobył doświadczenie w analizach sieci socjalnych stosowanych w ekologii behawioralnej.

W trakcie swojej pracy naukowej dr T. Podgórski brał udział w realizacji pięciu projektów badawczych finansowanych przez: Ministerstwo Rolnictwa Republiki Czeskiej, Narodowe Centrum Nauki, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego i Czech University of Life Sciences. W trzech był wykonawcą, a w dwóch kierownikiem, z tego w jednym wysokokwotowym („Epidemiologia afrykańskiego pomoru świń (ASF) w populacji dzika (*Sus scrofa*) — rola struktury przestrzennej, socjalnej i genetycznej populacji gospodarza”. Instytucja finansująca: NCN; okres finansowania: 2015–2018; kwota grantu — 839 000 zł).

Dotychczasowe badania Habilitanta zaowocowały dwoma nagrodami: nagrodą naukową Prezesa Polskiej Akademii Nauk za cykl badań nad mechanizmami rozprzestrzeniania się afrykańskiego pomoru świń (ASF) w populacji dzików w Polsce oraz nagrodą Rektora Czech University of Life Sciences Prague za wyjątkowe osiągnięcia publikacyjne (obie nagrody otrzymał w 2020 r.).

Podsumowując tę część recenzji stwierdzam, iż cały dorobek Habilitanta jest naukowo istotny i często nowatorski. Jego działalność badawcza charakteryzuje się dużą aktywnością i jest bardzo dobrze odbierana w środowisku naukowym. Jego prace [(na podstawie Web of Science (Core Collection) na dzień 30. kwietnia 2022 r.; słowa kluczowe: Author „Tomasz Podgórski”, Affiliation „Mammal Research Institute of the Polish Academy of Sciences”] były cytowane 1089 razy (1033 razy bez autocytacji). Indeks Hirscha = 17. Fakty te uzasadniają stwierdzenie, że Habilitant w sposób co najmniej dobry opanował nowoczesny warsztat naukowy, co pozwala na samodzielne prowadzenie badań w dyscyplinie nauki biologicznej, a także posiada niezbędne cechy do kierowania zespołami badawczymi i oceny dorobku naukowego innych osób.

3. Ocena dorobku dydaktycznego, organizacyjnego i popularyzacyjnego

Działalność dydaktyczna Habilitanta, pomimo pracy w instytucie naukowym PAN, była intensywna i wszechstronna, i obejmowała prowadzenie wykładów i szkoleń dla studentów, doktorantów oraz pracowników naukowych i to zarówno w kraju, jak i za granicą. W ramach aktywności krajowej dr. T. Podgórski prowadził m.in. ćwiczenia z metod monitoringu zwierząt dla doktorantów w ramach Letniej Szkoły Ekologii i Bioróżnorodności w Instytucie Biologii Ssaków PAN w Białowieży (lata 2008–2010), w przypadku aktywności zagranicznej — m.in. wykłady i ćwiczenia pt. "ASF surveillance and wildlife management" w ramach projektu Komisji Europejskiej "Better Training for Safer Food Initiative" przeprowadzone w latach 2016–2019 w Austrii, Białorusi, Estonii, Finlandii, Litwie, Luksemburgu, Łotwie, Mołdawii, Ukrainie, Polsce, Rumunii, Rosji, Słowacji i Węgrzech; czy też wykłady pt. „Socio-spatial behaviour of wild boar: epidemiological consequences and implications for field study designs” oraz "Methods of estimating wild boar abundance and

density" w ramach ASF-STOP COST Action Training School (11–13.07.2019, Ciudad Real, Hiszpania).

Habilitant sprawował również opiekę merytoryczną nad dwoma pracami magisterskimi (Christian-AlbrechtsUniversität, Kiel, Niemcy i University of Bologna, Włochy) i jedną licencjacką (University of Applied Sciences, Wageningen, Holandia). Dr T. Podgórski ma także spore doświadczenie w opiece nad studentami odbywającymi praktyki i staże (przede wszystkim w ramach swojej pracy w IBS PAN w Białowieży). Jest promotorem głównym w jednym z przewodów doktorskich na Faculty of Forestry and Wood Science, Czech University of Life Sciences Prague.

W działalności organizacyjnej Habilitanta warto podkreślić jego udział, jako członek komitetu naukowego, w kilku edycjach International Symposium on Wild Boar and other Suids (Luksemburg, 2016; Czechy, 2018; Hiszpania, 2022). W latach 2016–2018 był członkiem komitetu zarządzającego oraz kierownikiem grupy roboczej "ASF in wild boar" projektu COST "Understanding and Combating African Swine Fever in Europe (ASF-STOP)". W latach 2008–2010 współorganizował Letnie Szkoły Ekologii i Bioróżnorodności w IBS PAN w Białowieży. W chwili obecnej jest kierownikiem regionalnym w projekcie ENETWILD (www.enetwild.com), finansowanym przez Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA). Jego celem jest zgromadzenie danych dot. rozmieszczenia, liczebności i pozyskania ssaków kopytnych i drapieżnych w skali europejskiej w celu analizy zagrożeń związanych z chorobami występującymi u dzikich zwierząt, zwierząt gospodarskich i ludzi. Przewodniczył komisji rekrutacyjnej, powołanej przez dyrektora IBS PAN, na stanowisko asystenta w projekcie ENETWILD.

Habilitant udzielał się również popularyzacyjnie, wygłaszając prelekcje m.in. dla przedstawicieli służb weterynaryjnych i leśnych, myśliwych, przewodników PTTK Puszczy Białowieskiej, przedstawicieli administracji i służb weterynaryjnych oraz lekarzy weterynarii i hodowców trzody w trakcie różnorodnych konferencji, szkoleń i forów łowieckich. Jest autorem lub współautorem sześciu publikacji popularyzujących wiedzę m.in. w „Lesie Polskim”, „Wild und Hund”, „Głosie Białowieży” i „PANoramie (Biuletynie Oddziału Polskiej Akademii Nauk w Olsztynie i w Białymstoku)”. Wielokrotnie udzielał wywiadów m.in. dla PAP, Gazety Współczesnej, Gazety Wyborczej, OKO.Press, Radia Białystok, TOK FM, Polityki, Tygodnika Poradnik Rolniczy, TVN24, także The Guardian, na temat biologii dzików, epidemii ASF u dzików, planów depopulacji dzików w woj. podlaskim czy budowy zapory anti-ASF nad wschodniej granicy kraju.

Reasumując tą część oceny dorobku dr. T. Podgórskiego, należy stwierdzić, iż jest on osobą, która umiejętnie łączy działalność naukową w Instytucie PAN z działalnością dydaktyczną, organizacyjną i popularyzacyjną.

4. Wniosek końcowy

Biorąc pod uwagę pozytywną ocenę osiągnięcia naukowego (cykl publikacji) jak i pozostałego dorobku naukowego (walory merytoryczne i formalne), a także duże doświadczenie dydaktyczne, organizacyjne i popularyzatorskie Habilitanta, stwierdzam, iż w mojej ocenie dr Tomasz Podgórski w pełni spełnia ustawowe wymogi stawiane kandydatom do stopnia naukowego doktora habilitowanego (art. 221 ust. 4 i 5 ustawy z dn. 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 485 zm.)). Wnoszę zatem o dopuszczenie dr. Tomasza Podgórskiego do dalszych etapów zmierzających do nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki biologiczne.

Prof. dr hab. Wiesław Bogdanowicz